

İpek Aydın | Nisan 2007

Avrupa Birliği'nin kurucu üyelerinden olan Fransa, Birliğin karar alma mekanizmasındaki en etkin aktörlerden biri. Fransa, Birliğin motor gücü olarak nitelendiriliyorken, Anayasal Anlaşma'nın kamuoyu referandumunda reddedilmesi AB'deki bütünleşme sürecine sekte vurdu. Türkiye'nin AB'ye üyeliğine şüphe ile yaklaşan ve zamanı geldiğinde halkoyuna sunulması görüşünü savunan Fransa'daki yaklaşan Cumhurbaşkanlığı seçimlerini Türkiye açısından doğru değerlendirebilmek için mevcut tabloyu mercek altına almakta yarar gördük.

FRANSA CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMLERİNE DOĞRU

Batı Avrupa'nın en geniş topraklarına sahip 60,5 milyon nüfuslu Fransa, idari olarak 26 bölgeye ayrılmış üniter bir devlettir. Fransa'da Cumhurbaşkanlığı seçimi oy çoğunluğu esasına dayanır. Bir adayın seçmen pusulasında yer alabilmesi için en az 500 parlamenterin imzasını alarak destek toplaması gerekir. Eğer birinci tur seçimlerde %50'nin üzerinde oy alan bir aday çıkarsa galibiyetini ilan eder. Fakat Fransız tarihinde hiçbir aday henüz 1. turda seçimi kazanamamıştır. İkinci tur seçimlerde, birinci turda en yüksek oy alan iki aday yarışır ve oy çoğunluğunu sağlayan kişi Fransa'nın yeni Cumhurbaşkanı olarak görevine başlar. Bu sene Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin birinci turu 22 Nisan 2007 tarihinde, ikinci turu ise 6 Mayıs 2007'de gerçekleştirilecektir.

Fransa'da Cumhurbaşkanı 5 yılda bir halk oyuyla seçilir. Başbakan ise Fransız Ulusal Meclisindeki çoğunluk tarafından aday gösterilir ve Cumhurbaşkanı tarafından atanır.

Bakanlar Konseyi üyeleri Başbakan'ın önerisi ile Cumhurbaşkanı tarafından atanır. Fransa'daki siyasi sistemde Cumhurbaşkanı ve Başbakan aynı partiye mensup ise Cumhurbaşkanı yetkilerini daha etkin kullanabilir. Ancak ikisi farklı partilerden geliyorsa idareyi birlikte yürütmek ve yetkiyi paylaşmak (**Cohabitation**) durumundadırlar. İçişlerinde Başbakan, dış politika konularında ise Cumhurbaşkanı'nın kararları etkilidir. Cumhurbaşkanının meclisi feshetme ve bazı suçluları affetme yetkisi vardır. Uluslararası anlaşmalara imza yetkisi devlet başkanı olarak Cumhurbaşkanındadır.

Fransa üniter bir devlet olduğundan bölgelerin ne yasama ne de yürütme özerklikleri vardır. Fransız Milli Meclisi (Assemblée Nationale) Fransa'nın ana yasama organıdır.

Fransa'daki Siyasi Partiler ve Duruşları

Fransa'da dört temel siyasi görüş olduğundan söz etmek mümkündür. İlk gruba muhafazakâr sağ kanattaki Gaullistler giriyor. Bunları Cumhuriyet için Birlik Partisi (*Rassemblement pour la République* | RPR) ve Yeni Gaullistler olarak adlandırılan Sarkozy liderliğindeki Fransız Halk Hareketi Birliği (*Union pour un Mouvement Populaire* | UMP) temsil ediyor. Önceki Başkanlardan Valéry Giscard d'Estaing'in çizgisindeki merkez sağ görüşün savunucuları, seçimlerde mevcut Fransız Demokrasisi için Birlik Partisi (*Union pour la Démocratie Française* | UDF) şemsiyesinde, François Bayrou başkanlığında yarışıyorlar. Sol kanattaki partiler arasında Sosyalist Parti (*Parti Socialiste* | PS), görüşleri aşırıya kaçmayan, ılımlı bir sol siyasi ideoloji savunuyor. Fransız Komünist Partisi (*Parti Communiste Français* | PCF), sanayide çalışanların geleneksel partisi olarak daha radikal bir duruşa sahiptir. Diğer partiler, ya sağda ve solda radikal görüşleri ile dikkat çekiyorlar; ya da çeşitli çıkar gruplarının fikirlerini yansıtıyorlar. Radikal siyasi görüşteki partiler arasında en sivri isim aşırı sağ kanadın temsilcisi Ulusal Cephe Partisi'nin (*Front National* | FN) lideri Jean Marie Le Pen. 1965 yılında aşırı sağcı lider Jean Louis Tixier Vignancour'un seçim kampanyasını yöneten Le Pen, 1972'de Ulusal Cephe Partisini kurdu. Yahudi soykırımını geçmişteki küçük bir detay olarak nitelendiren Le Pen, göçmenlere karşı sert tavrı, ırkçı politikaları desteklemesi, milliyetçi söylemleri ile medyada sıklıkla yer buluyor.

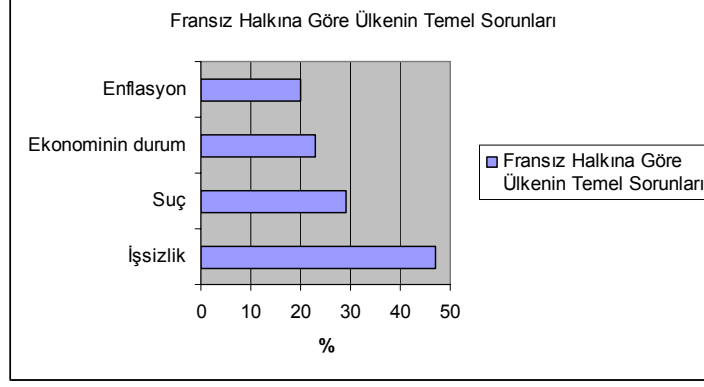
Fransa'nın İç Dinamikleri

Her seçim döneminde belli meseleler seçimlerin ana teması haline gelir ve tartışmalara egemen olur. 2007 Fransız Cumhurbaşkanlığı seçimlerindeki kilit mesele ekonomi ve işsizlik sorunu olacak gibi görünüyor. Yaş ortalamasının 38 olduğu ülkede, Fransızlar 2004'ten bu yana Polonya ve Çek Cumhuriyeti'nden gelen göçmenlere işlerini kaptırma endişesi yaşıyorlar. Seçim dönemine giren ülke için işsizlik, sosyal güvenlik sistemi ve emeklilik yaşının yükseltilmesi seçmenlerin hassas olduğu konuların başında geliyor.

Fransa'da 55 – 64 yaş arası çalışan nüfus toplam çalışan nüfusun % 37,8'ini oluşturuyor; AB ortalamasının % 42,5 olduğu dikkate alındığında, AB ülkeleri arasındaki en düşük orana sahip ülke Fransa. Yaş ortalamasının yüksek olduğu Avrupa ülkelerinde, uzun erimli bir çalışma yaşamı olmadığı takdirde sosyal güvenlik sisteminin zorda kalması söz konusu.

Aralık 2006'da yayınlanan Eurobarometer (66) anketinde, Fransız halkı işsizlik sorununun ardından suç oranlarının yüksek olmasını, ekonomik duruma ilişkin kaygıları ve enflasyon oranını temel sorunlar olarak algılıyor.

FRANSA CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMLERİNE DOĞRU

Ankete göre, halkın % 62'si devletin insanların günlük yaşamına çok fazla karıştığını düşünürken; % 85'i Fransa'daki halkın siyasi hayata daha fazla katılımının gerektiğini savunuyor.

Nisan 2007'de seçimlere giden Fransa'da adaylık yarışı gün geçtikçe kızışıyor. Belki de Fransa, önümüzdeki seçimlerde Cumhurbaşkanı, sosyalist kanadın lideri, Marie Ségolène Royal'i seçerek tarihinde bir ilke daha imza atacak. Mart başına kadar kamuoyu yoklamalarında ve medyada Fransız Halk Hareketi Birliği'nin adayı Nicolas Sarkozy ile başa baş giden Royal, Fransa'nın bir kadın lidere hazır olduğu görüşüne inandığı için mücadeleci tavrıyla ortaya çıkıyor.

Son dönemde ortaya çıkan, Sarko-Sego (Sarkozy, Ségolène) tartışmalarının gölgesinde, arka planda fakat emin ve sessiz adımlarla destek toplayan Fransa siyaset sahnesindeki bir başka aday da, François Bayrou.

Marie Ségolène Royal Kimdir?

Katolik bir aileden gelen ve topçu albay babanın sekiz çocuğundan biri olan Royal, 1953'te Senegal'in Dakar şehrinde dünyaya geldi ve Fransa'nın Lorraine bölgesindeki küçük bir kasabada büyüdü. Ségolène Royal, üniversite eğitimini Fransa'nın şimdiki Başbakanı Dominique de Villepin ile aynı sınıfta, École Nationale d'Administration – ENA'da tamamladı.

Elit okulu olarak bilinen ve 1960'dan beri Fransız kabinesinde bakanlık yapanların üçte birinin mezun olduğu ENA, Fransa'nın sosyal bilimler alanındaki en pretijli üniversitesi. Charles de Gaulle tarafından 1945'te Paris'te kurulan ENA'nın sloganı “*siyasette yarının karar alıcılarını yetiştiriyoruz*”; önde gelen mezunları arasında Valéry Giscard d'Estaing ve Jacques Chirac gibi liderler de yer alıyor. Ségolène Royal'in ENA'daki öğrencilik yıllarında tanıştığı François Hollande, Sosyalist Parti'nin (PAC - pacte civil de solidarité) Genel Sekreteri; aynı zamanda Royal'in “hayat arkadaşı” ve dört çocuğunun babası.

1982'de Cumhurbaşkanı François Mitterrand'ın kadrosunda siyasete atılan Royal, Pierre Bérégovoy'un Başbakanlığı döneminde, 1992-1993 arasında Çevre Bakanlığı görevini yürüterek ilk üst düzey pozisyonunu üstlendi. 2000-2002 yıllarında Lionel Jospin hükümetinde önce Eğitim Bakanı Yardımcısı daha sonra Aile ve Çocuktan Sorumlu Bakanlıkta Bakan Yardımcısı olarak görev aldı. Mart 2004'te Fransa'nın batı yakasının ortasında yer alan, tarıma dayalı ekonomisi ve kuzey Amerika'dan gelen göçmenlerin ağırlıkta olduğu *Poitou-Charentes* bölgesine başkan seçildi.

Ségolène Royal, ulusal seçim kampanyasında kullandığı kilit konulardan eğitim ve çevre alanlarındaki politikalarını öncelikle 1,7 milyon nüfuslu yerel “laboratuvar”ı Poitou-Charentes'da hayata geçirerek kamuoyunun desteği sağladı. Royal sayesinde bölgedeki lise öğrencileri okul kitaplarını ücretsiz olarak temin edebiliyor; ayrıca okullarının bütçesinde de söz hakkına sahip olabiliyorlar. Ségolène Royal'ın yürürlüğe soktuğu politikalarla Poitou-Charentes'de kız öğrenciler okullarından ücretsiz doğum kontrol hapı edinebiliyorlar. Çevre konusuna gelince, kendi bölgesindeki idareler yağmur sularını fiçılara dolduranlara ödeme yapıyor. Bu uygulamalar her ne kadar temel politikalarda çok büyük farklar yaratmasa da sıradanlığın dışına çıkarak insanların günlük hayatlarını olumlu etkiliyor.

Fransız basını Cumhurbaşkanlığı seçim kampanyası sırasında Royal'ın sosyal ve ailevi konularda güçlü ve somut politika önerileri olduğuna sıklıkla yer verirken, ekonomik ve dış politika konularına yeteri kadar hâkim olmadığını baş sayfalarına taşıdı.

Royal'in Kanada'nın Quebec eyaletine yaptığı ziyaret sırasında Quebec'in bağımsızlığına ilişkin yorumlarına Kanada Başbakanı Stephen Harper'dan “*Bir yabancı liderin başka bir ülkenin demokratik işlerine burnunu sokması uygun düşmez*”¹ tarzında sert bir yanıt geldi. Sego bu nedenle Fransa basınında da ciddi eleştirilere maruz kaldı.

¹ The Guardian 24/01/2007

Yurt dışı seyahatlerinin Çin'e uzanan bölümünde Pekin'de yaptığı; “Çin hükümeti, muhalif aydınları hapsedmekten vazgeçmeli... Çin ekonomisinin dünyada dev bir ejderha gibi tüm ülkeleri tehdit etmesi karşısında önlemler almamız gerekiyor...”² açıklamalarıyla Çin Komünist Parti Hükümeti'nin de şimşeklerini üzerine topladı.

Royal'in iç politikada kendi partisinden en fazla eleştiri aldığı konuların başında, 2001'de kaldırılan zorunlu askerlik hizmetinin geri getirilmesine yönelik görüşleri geliyordu. Ayrıca Lionel Jospin'in Başbakanlığı döneminde kanunlaşan haftalık çalışma süresinin 35 saate indirilmesini eleştiren Royal, bu konuda da parti içi bölünmelere yol açtı.

2007 Ocak ayı sonunda Fransız Ipsos şirketinin düzenlediği kamuoyu yoklamalarında Sosyalistlerin adayı Royal (% 46) ile muhafazakârların tercihi Sarkozy (% 54) arasındaki fark geçtiğimiz sene Şubat ayından itibaren en geniş seviyesine çıktı. Nedenlerini Ségolène Royal'in yurt dışı seyahatlerinde kıldığı potlara ve deneyimsizliğine bağlayabiliriz.

Nicolas Sarkozy Kimdir?

Cumhurbaşkanlığının en güçlü adayı olarak görülen Fransız Halk Hareketi Birliği (UMP) partisinin lideri Nicolas Sarkozy 1955'te Paris'te doğdu. Babası Macaristan göçmeni bir Katolik, annesi ise Yunan asıllı Yahudi bir Fransız.

Université Paris X - Nanterre 'de hukuk eğitimi alan Sarkozy, Institut d'Etudes Politiques de Paris (Sciences Po)'da siyaset bilimi okudu. 22 yaşında siyasetle tanıştı. 19 yıl boyunca (1983 - 2002) Paris'in batısındaki zengin bir bölge olan Neuilly-sur-Seine'nin belediye başkanlığı görevini yürüttü. Édouard Balladur hükümeti döneminde hem bütçeden sorumlu bakan olarak, hem de kabine sözcüsü olarak görev yaptı (1993-1995).

2002'de Cumhurbaşkanı Chirac, Nicolas Sarkozy'yi Başbakan Jean-Pierre Raffarin'in kabinesine İçişleri Bakanı olarak atadı. 2004 yılındaki kabine değişikliği sonucunda Maliye Bakanı görevini yürütmeye başlayan Sarkozy; 2005 Haziran'da Dominique de Villepin hükümetinde tekrar İçişleri Bakanlığı pozisyonuna döndü.

14 Ocak 2007'de adaylığını ilan ettiği günden beri yarışta önde giden **Nicolas Sarkozy**, ikna kabiliyetinin yüksek olması ve konulara pragmatik yaklaşımıyla Fransız siyasetinde popülaritesini giderek arttırıyor.

Sarkozy'nin Mart başında yaptığı bir açıklama Fransa'da gündemi karıştırdı. ‘Ulusal Kimlik Bakanlığı’ kuracağını söyleyen Sarkozy, insan hakları

² http://www.forumgazetesi.com/haber_detay.asp?haber_id=13561

örgütleri tarafından “Sarkozy, faşist Le Pen’i geçti” şeklinde yorumlandı. Fransa için radikal ekonomik ve sosyal reformlar vaat eden Sarkozy, vergi konusunda daha basitleştirilmiş ve daha adil bir sistem önereceğini savunuyor. Ayrıca, önerilen işleri geri çeviren işsizlere sosyal yardımların azaltılması veya bu alandaki yardımların geri çekilmesini de öngörüyor.

François Bayrou Kimdir?

1951’de Fransa’nın Bordères yakınlarındaki Pyrénées-Atlantiques kasabasında dünyaya gelen François Bayrou çiftçi bir aileden geliyor.

Öğretmen olan Bayrou, 1998’de Fransız Demokrasisi için Birlik Partisi, UDF’nin lideri seçildikten sonra, merkez sağ koalisyon hükümetinde 1993 – 1997 yılları arasında Eğitim Bakanlığı yaptı. 2002 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ilk turda % 6.84 oy oranıyla dördüncü sırada yer alarak, ikinci tur seçimlere katılmadı.

Fransız Demokrasisi için Birlik Partisi (UDF) lideri, Avrupa Parlamentosu’nun eski üyesi olan **François Bayrou**, Fransa’da Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde adaylığını açıkladığı günden beri popülarlığını hızla yükseltiyor. 55 yaşındaki liberal eğilimli lider, GSA Şirketi’nin Şubat 2007’de düzenlediği kamuoyu yoklamalarına göre % 20 oranındaki oy oranı ile Sarkozy ile Royal’in hemen arkasında üçüncü sırada yer alıyor.

Hem merkez sağın, hem de merkez solun oylarını toplayan Bayrou seçim kampanyasında, sosyal harcamaları kısacağını, yeni iş olanakları yaratacağını ve eğitim sitemini tekrar düzenleyeceğini vaat ediyor. Merkezci olarak bilinen Bayrou, Cumhurbaşkanı seçilmesi halinde, hem sağ ve hem de soldan isimlerle bir hükümet kuracağını sinyallerini veriyor.

Avrupa Birliği içinde Fransa’nın daha aktif olması gerektiği görüşünde olan Bayrou, AB’nin bir sonraki genişlemesine karar verecek olanların, diplomat ve bürokratlar yerine Avrupa vatandaşları olacağını dile getiriyor. Bayrou’ya göre, Anayasal Anlaşma’nın Fransa ve Hollanda’da reddedilmesinin sebebi anlaşma metninin anlaşılmasız, uzun ve amacından sapmış olması, Beyrou’ya göre oylanacak metin temel ilkeleri içeren, anlaşılır, Avrupa Birliği halklarının karar almadaki yetkinliğini artıracak ve konularını güçlendirecek nitelikte olmalı.

Fransa’daki Cumhurbaşkanlığı Yarışı ve Türkiye

Fransa Meclisi’nin Ermeni iddialarına dayanarak soykırımı tanıma yasa tasarısını kabul etmesi 2001’de Fransa ile Türkiye arasındaki ilişkilerin gerilmesine neden olmuştu. 12 Ekim 2006’da sözde Ermeni soykırımının inkârını suç sayan ve ihlal edenlere 1 yıl hapis ve 45.000 Euro para cezası verilmesini öngören yasa teklifinin Fransız Parlamentosu’nca kabul edilmesi son dönemde ilişkilerdeki gerginliğin tırmanmasına yol açtı. Türkiye, bu olayı sert bir dille kınayarak yaptırım uygulayacağını açıkladı. Hemen arkasından da resmi düzeyde olmasa da bazı sivil toplum kuruluşlarınca ekonomik boykot

kararları alındı. Fakat teklifin yasalaşması için Fransız Cumhurbaşkanı'nın imzalaması gerekiyor. Chirac'ın görev süresi boyunca yasalaşması beklenmese de Nisan/Mayıs ayında Sarkozy'nin Cumhurbaşkanlığı koltuğuna geçmesi durumunda onaylanmasına olası gözle bakılıyor.

Sarkozy'nin Türkiye'ye bakış açısında herhangi bir belirsizlik yok. Nicholas Sarkozy, Ocak 2007'de ortasında partisinin başkanlık seçimlerinde yeniden liderliği ele aldığı akşam, yaptığı ilk konuşmasında iç siyasete yönelik taahhütlerinin yanı sıra 75 milyonluk Müslüman bir Türkiye'nin Avrupalı olmadığı için Birliğin içinde olmaması gerektiğini net olarak dile getirdi. Türkiye'nin AB ile ilişkilerindeki kesin tavrını iç siyaset kozu olarak kullanan Sarkozy, Cumhurbaşkanı olması halinde Türkiye için alternatif üyelik seçeneklerini tekrar gündeme getirebilir. Ne var ki; Sarkozy'nin geçmiş deneyimlerini referans alarak oturduğu makamın ağırlığı ile daha diplomatik ve ılımlı bir yaklaşım sergilemesi de mümkün.

Ségolène Royal'in Türkiye'nin üyeliğine ilişkin kanaati Sarkozy kadar keskin değil. Royal, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliğine Fransız kamuoyunun karar vereceğinin altını çiziyor. Türkiye AB ile müzakereleri tamamladığında karşımıza bambaşka bir tablo çıkabilir; ne var ki, mevcut duruma ilişkin Aralık 2006 Eurobarometer anket sonuçlarına baktığımızda, Fransız halkının Türkiye'nin dâhil olmasıyla genişleyecek Avrupa Birliği'ne yaklaşımı da oldukça açık: destekleyenlerin oranı % 22 iken; halkın % 69'u buna karşı olduklarını dile getiriyor. Genel olarak Birliğin genişlemesi konusunda Fransa, AB ülkeleri içinde % 54 oranıyla en çok karşı çıkan ülkeler arasında Almanya, Avusturya ve Lüksemburg'un hemen ardından geliyor. Yalnız, Royal'e göre Türkiye'nin tam üye kabul edilmesi için sözde Ermeni soykırımını da tanınması gerekiyor.

Türkiye, Ségolène Royal'in gündeminde ilk ne zaman yer aldı diye baktığımızda 1994'te Leyla Zana'nın yanındaki fotoğraflarıyla dikkati çekiyor. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde Zana'nın duruşmasını izlemeye gelen Royal, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde eski DEPlî milletvekillerinin avukatlığını da üstlenmişti. On yıl sonra 2004'te Royal, Leyla Zana ve Orhan Doğan'ı Fransız Ulusal Meclisi'nde ağırlamıştı.

Adaylar arasında Fransız Demokrasisi için Birlik Partisi (UDF) Genel Başkanı François Bayrou'nun Türkiye'ye karşı tutumu da dikkat çekici. Bayrou, 2004'te Le Point dergisine verdiği mülakatta Türkiye'nin Birlik içinde yer almaması gerektiğini ve Türkiye'ye "ayrıcalıklı ortaklık" verilmesini görüşünü savunmuştu:

Avrupa'nın siyasi bir bütün olması gerektiği düşüncesini savunuyorum. Türkiye'nin katılımı bu tutkunun gerçekleşmesini imkânsız veya çok güç kılacaktır. Türkiye hakkındaki tartışmanın aslında Avrupa hakkındaki bir tartışma olduğunu anlamak gerekmektedir... Türkiye, gerek coğrafi, gerek tarihi, gerek sosyolojik açıdan Avrupalı değildir. Antropolojisi, bizimkiyle aynı değildir... Ben, Türkiye ve Avrupa Birliği arasında Türkiye'ye belirsiz

FRANSA CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMLERİNE DOĞRU

olmayan bir statü sağlayan istisnai bir anlaşma yapılmasından yanayım. Ama Türkiye'nin AB'ye katıldığını hayal edemiyorum.³

Bayrou, Şubat ayında katıldığı bir televizyon programında Türkiye'nin AB'ye üyeliğine ilişkin bir soruya Türkiye ile müzakereler tamamlandıktan sonra bu konuya referandumla karar verilmesinin uygun olduğunu dile getirdi. Royal ile referandum konusunda hemfikir görünen François Bayrou, Avrupa Birliği'ne ilişkin 'çemberler sistemi' görüşünü ortaya atıyor. Buna göre, ilk çemberde AB'nin tüm kurallarına uyabilen çekirdek Avrupa ülkelerinin, daha geniş çemberlerde de Türkiye ve diğer Avrupa ülkelerinin bulunacağı bir sistemin işlevsel olabileceğini dile getiriyor.

2008'in ikinci yarısında Birliğin dönem başkanlığını üstlenecek olan Fransa'da güçlü Cumhurbaşkanı adaylarının Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine ilişkin görüşlerinin olumlu olduğunu söylemek pek mümkün değil.

Türkiye için imtiyazlı ortaklık önerisini her fırsatta dile getiren Sarkozy, Avrupa Birliği'nin genişlemesinin askıya alınmasından yana görüş bildiriyor. Birliğin bütçesinin AB kaynakları ile finanse edilmesi gerektiğini ve üye ülkelerin bütçelerinden bağımsız olmasının gerektiğini de ekliyor.

Ségolène Royal, Avrupa Anayasal Anlaşması'nın güçlü savunucularından biri olmasına rağmen, bu konuda "şimdilik rafa kaldıralım, önce insanlarımıza aş ve iş bulalım, anayasayı sonra ele alalım" yorumunu yaparak, önceliğin Fransa'nın iç meseleleri olduğunu vurguluyor.

Fransa'daki politikacıların Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine soğuk bakmalarını bir iç siyasi malzeme olarak kullanmalarında, halkın ön yargılarının yanı sıra Fransa'da yerleşik Ermeni ve Kürt diasporasının süregelen etkin propagandasının da rolü olduğunu söylemek mümkün.

Sonuç olarak, Fransız Cumhurbaşkanı adaylarının hiçbiri Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğini savunmuyor. Fransızların bakış açısıyla Türkiye ve Avrupa Birliği'ne ilişkin temel sorular: Avrupa'nın siyasi sınırları, Türkiye'nin büyük nüfusuna dönük AB kurumlarındaki temsil gücüne ilişkin kaygılar, Birliğin geleceğiyle ilgili belirsizlik ve demokrasiyle ilgili tartışmalar şeklinde sıralanıyor. Fransız seçmenler, her ne kadar adaylardan hiçbirinin tüm politikalarını desteklemeseler de, oylarını daha az eleştirdikleri aday yönünde kullanacaklarını dile getiriyorlar.

---

³ 5-12 Ağustos 2004, Le Point Dergisi, "UDF Başkanı: Türkiye'nin Üyeliğine Hayır" başlığı altında ve Pierre Beylau imzasıyla UDF Başkanı François Bayrou ile yapılan mülakat.